

Hääpäivä

Hääpäiväni aamuna isäni sai sydänkohtauksen. Uutisen kuultuani kävelin lähiön ostarilla köllöttelevän kampaamon sijasta K-kaupan leikkelevalikoiman ääreen. Valitsin paketin meetvurstia ja puolen litran Coca-Colan, maksoin ja suuntasin juoksuaskelin ostarin asiakasvessaan. Istuin ohuella lastulevyllä erotetussa vessakopissa pöntön suljetulla kannella, tungin suuhuni meetvurstinviipaleen toisensa jälkeen ja itkin.

Katsoin kelloa. Kolmen tunnin päästä pitäisi olla maistraatissa. Minulla oli jalassa lempihousuni: isän vanhat verkkarit, pehmeät ja lämpimät ja juuri sopivasti mukaviksi hiutuneet. Pyyhin meetvurstiset käteni niihin. Mietin, olisiko isä halunnut pukea sairaalaan lähtiessä juuri nämä housut. Oliko hän edes ollut tajuissaan silloin? En ollut huomannut kysyä. Olin huono lapsi. Itsekäs housujenvarastaja.

Nousin pöntöltä ja katsoin itseäni peilistä. Meetvurstipaketti oli tyhjä, leuallani ja huulillani kiilteli makkaraviipaleista irronnutta rasvaa. Yritin nähdä omien kasvojeni seasta isäni piirteet, tummat silmät, aatelisen nenän, korkeat poskipäät. Mutta minä näin vain itseni.

Jos en olisi odottanut näin kauaa, isä olisi päässyt häihini. Vaikka kaksiinkin. Tai ehkä minulle olisi käynyt kuin heille, vanhemmilleni: ehkä olisin kasvanut puolisooni kiinni enkä tempoillut aina eteenpäin tai taaksepäin, ehkä minä ja puolisoni olisimme ymmärtäneet toisiamme tavalla, johon en ollut kyennyt nuorempana. Ehkä en olisi lähtenyt niin helposti kävelemään kerta toisensa jälkeen, jos sormessa olisi ollut sormus.

Ehkä minun elämäni olisi ollut helpompaa, jos olisin oppinut aiemmin tekemään pitäviä päätöksiä, olemaan pyörtämättä päätäni. Jos olisin aiemmin tehnyt rauhan itseni kanssa.

Mutta ei kukaan, ei isäkään, koskaan käskenyt minua tekemään niin. Kukaan ei opettanut minua.

En usko, että isä olisi halunnut saattaa minut alttarille minään symbolisena eleenä. Hän ei koskaan yrittänyt ohjata valintojani suuntaan tai toiseen, ei tuputtanut mielipiteitään minun elämästäni, vaikka kai hänellä on niitäkin ollut. Mutta en koskaan kysynyt isäni mielipidettä asiasta.

Minä olin päättänyt, ettei minua ojenneta aviopuolisolleni kuin mökkireissulle tuliaisina tuotavaa makkarapakettia: jos minä olin makkaraa, annoin itse itseni kenelle halusin, pala palalta.

Sitä paitsi isä ei todellakaan uskonut jumalaan: rippijuhlissani hän kuorsasi niin kovaa, että minä alttarin sametille polvistuneena käännyn katsomaan häntä. Pappi seurasi katseeni rataa kohti isän päätä, joka retkotti taaksepäin. Hänen kurkustaan nousi ilmoille jumalaton korina. Pappi kaatoi viiniä pikariin, sain ohuen öylätin käteeni. Isäni oli kuorsauksen kautta enemmän läsnä kuin jumala.

Kauppakeskuksen vessassa tuijotin vielä kyynelten raidoittamia kasvoja peilistä. Tunsin, kuinka ruoansulatukseni alkoi työstää meetvurstia, vatsa kurisi. Narautin Coca-Cola-pullon auki ja kaadoin mustaa nestettä suuhuni. Se kuohui kurkussa, hiilihapot saivat röyhtäilemään ja aivastelemaan. Suussa maistui samaan aikaan liha ja sokeri. Pyöritin muovipullon korkin kiinni, pesin kasvoni vessakopin lavuaarissa. En saanut vettä tarpeeksi kylmälle. Lähdin kampaajalle, jossa väitin kyynelten ja myöhästymiseni johtuvan liukastumisesta.

Tuleva aviopuolisoni odotti minua maistraatin aulassa. Hän oli täydellinen, jotenkin niin rauhallinen ja oikeassa paikassa, vierellään paras ystävä, jonka luona hän oli viettänyt edellisen yön. Minä en välitä perinteistä, mutta puolisololleni oli tärkeää, että me emme heränneet samasta sängystä hääpäivänämme.

Kampaaja oli kieputtanut hiukseni tiukoiksi kiharoiksi, ne valuivat selkää myöten alas valkoiselle pitsipuserolle. Näin puolisoni ilmeestä, että hän piti minua kauniina, että näytin erilaiselta kuin yleensä aamupalapöydässä kädessäni juustovoileipä, tai jonain toisena perjantaina lounasaikaan thaimaalaisen ravintolan seisovassa pöydässä. Kunnes katse laskeutui housuihini: punaiset verkkahousut, joiden ulkosyrjällä kulki meetvurstin rasvan jättämiä raitoja.

”Mitä helvettiä?” hän sanoi.

Tällainen puolisoni oli: odotti paljon, tulistui nopeasti, ymmärsi äkkiä. Hän huomasi meikkivoiteella peitetyt punaiset läikät, kuin pellen kasvomaalaukset, jotka itkeminen aina nostattaa poskipäilleni. Hänen ilmeensä pehmeni.

”Iskä joutui sairaalaan. Se ei pääse tänne”, sanoin.

Yritin hengittää niin rauhallisesti kuin osasin.

”Miten se voi?” puolisoni kysyi.

”En mä tiedä”, vastasin ja pudistin päätäni. Tunsin, kuinka kyyneleet uhkasivat taas nousta silmiin.

Puolisoni näki hädän silmissäni: ”Me voidaan vielä perua. Valitaan joku muu päivä.”

Hän tarkoitti sanojaan, mutta tiesin, kuinka paljon hän olisi pettynyt. Kuinka paljon itse olisin pettynyt. Kuinka paljon isä olisi pettynyt. Jos minä olisin keksinyt taas tekosyy.

Siitä lähtien kun olin lähtenyt kotoa, isäni kotoa, minulla oli ollut tapana lähteä. Olin kyllästynyt hiljaiseen tyytyväisyyteen, joka verhosi lähiökaksion. Olin tympääntynyt teatraaliseen draamaan, asfalttiin pirstoutuviin kännyköihin ja tiskialtaaseen hajoaviin lautasiin. Olin mielessäni jo mennyt ennen kuin pakkasin yksiäkään pikkuhousuja, sitten vain ilmoitin lähteväni, jätin käytännön asiat jonkun muun hoidettavaksi.

Kyse ei ollut koskaan kenestäkään muusta kuin minusta.

Puolisoni tarttui minua kädestä, näin hänen sormensa. Sormus, paksu kultainen rengas, sopi siihen täydellisesti.

Valitsin itselleni epäkäytännöllisen kultakorun, jossa on suuri vihreä kivi. Jo ennen vihkimistä odotin sitä hetkeä, kun makaisin ihmisiä kuhisevalla rannalla aurinkotuolilla ja katselisin, kuinka sormuksen kivi heijastaisi auringonsäteitä kimaltelevalle hiekalle. Sormus olisi kuin karjan korvamerkki, vanhanaikainen omistamisen symboli. Mutta kenenkään muun kanssa minulla ei ole ollut tätä: sormusta.

Hetken päästä minulla olisi aviopuoliso, ja halusin koko maailma tietävän sen, kun he katsoisivat minun nimetöntäni.

Minä tiesin, että jos en olisi lukinnut itseäni paikoilleni sormuksella, en olisi pysähtynyt enää ikinä. Jos olisin suostunut puolisoni ehdotukseen häöpäivän siirtämisestä, olisin kävellyt ulos maaliskuiseen sohjoon, antanut kiharoiden suoristua sateessa, unohtanut nimeni ja kotiosoitteeni ja lapsuuden lauantaiset kiuasmakkarat ja Backstreet Boysin laulujen sanat ja isäni tummat silmät, aatelisen nenän, korkeat poskipäät.

Kyse ei taaskaan ollut kenestäkään muusta kuin minusta.

Olin valinnut puolisoni, päättänyt valita hänet, kun hänen pohjelihaksensa olivat jännittyneet vihreällä nurmikolla ja hän oli pyyhkäissyt kädellään hikisiä hiuksia sivuun hikieltä otsalta. Minä olin paistanut makkaraa grillin takana enkä saanut silmiäni irti hänen valostaan. Hän loisti. Hän oli niin päämäärätietoinen, ihminen, joka aina junasta noustessaan tietää heti, mihin suuntaan lähteä. Hän ei koskaan jää ovien eteen tien tukkeeksi tutkiskelemaan Google Mapsia, vaan suuntaa määrätietoiset askeleensa juuri sinne, minne on menossa. Hänen sisäinen kompassinsa ei koskaan erehdy.

”Mä käyn vaihtamassa housut”, sanoin puolisololleni.

Vessassa riisuin isäni housut, päätin palauttaa ne hänelle, sillä hänenhän ne olivat. Puin päälle valkoiset housut, jotka olimme yhdessä puolisoni kanssa valinneet asuuni. Ne istuivat lantiolta täydellisesti.

Puolisoni selitti tilanteen niille muutamalle ystävälle, jotka olimme pyytäneet paikalle. Meillä oli omat ihmistemme, jotka olivat ottaneet elämässä aiemmin perheenjäsenten päälle runtattuja rooleja. Heidän kanssaan käytiin uimahallissa, järjestettiin lapsenvahteja, syötiin sunnuntailounasta, pyydettiin autoa tai joskus tiukassa tilanteessa rahaa lainaan.

Mutta eivät he olleet pystyneet kaikkia rooleja täyttämään. Soitin silti aina isälle, kun asunnon lämpötila laski niin alas, että oli vaikea saada unta. Soitin aina isälle, kun pyörästä putosi ketjut. Soitin aina isälle, kun pelkäsin irtoavani todellisuudesta ja lepattavani tieheni tuulen mukana.

Hetken päästä me seisoiimme mitäänsanomattomasti sisustetussa pienessä salissa, jossa oli seurakunnan tuntua, vaikka tunnustuksellisia merkkejä ei näkynyt missään. Korkea pöytä muistutti baaritiskiä, mutta sillä lepäsi lakikirja ja Suomen lippu ja tekokukkakimppu Jägermeistershottien ja piripintaan täytettyjen tuoppien sijasta.

Isältä tuli tekstiviesti: *Onnea, pirpula. Tarjoa mun piikkiin shampanjat kaikille!*

Halusin tämän olevan puolisoni elämän täydellisin päivä, halusin antaa hänelle täydellisen muiston, joten kuljetin isäni punaiset verkkahousut mukanani ravintolaan, josta olimme varanneet pöydän häälounaalle.

Tilasin tarjoilijalta pullon samppanjaa, kerroin kaikille, että se oli isältäni. Pieni seurueemme hiljeni, kunnes nostimme maljan, toivoimme, toivotimme hyvää terveyttä ja pitkää ikää.

Me söimme tattignoccheja ja paistettua kuhaa ja beurre blancia. Minä maistoin suussani vain meetvurstin ja Coca-Colan makuiset röyhtäykset.

Kun olin lapsi, isä haki minut perjantaisin koulusta. Hän otti minun reppuni kantaakseni, se riippui liian ylhäällä hänen leveällä selällään ja näytti naurettavalta, mutta isää ei haitannut. Hän piti siitä, kun minä nauroin. Me kävelimme koulun viereisen kaupan leipäosastolle, valitsimme sieltä pehmeimmän muovipussiin pakatun ranskanleivän, haimme meetvurstia ja Coca-Colaa. Kotona istuimme keittiön pöydän ääreen, isä leikkasi leivän tasaisiksi paloiksi, levitti paksun kerroksen voita leivän päälle. Minä asettelin voin päälle tarkasti kolme täydellisen pyöreää meetvurstisiivua. Ne limittyivät niin, että vain viimeinen oli kokonaan esillä. Aloitin syömisen siitä. Coca-Cola oli kaadettu valmiiksi lasiin. Se kohisi nenässä, jos joi liian nopeasti.

Illalla kun Blondi tuli taloon oli mainostauolla, isä kävi jääkaapilla. Hän avasi oven, tuijotti hetken kaapin sisältöä kuin näkisi sen ensimmäistä kertaa, avasi sitten meetvurstipaketin. Kuulin muovin rapinan, juoksin olohuoneesta jääkaapille. Isä antoi siivun ensin minulle ennen kuin otti omansa, rullasi sen sikarin muotoon ja laittoi suupielestään roikkumaan.

Minä nauroin isälle, hän avasi suunsa, haukkasi meetvurstisikarin suuhunsa ja antoi jääkaapin oven painua omalla painollaan kiinni.

Samppanjan kuplat kihisivät päässäni samoin kuin Coca-Cola aiemmin päivällä, aiemmin elämässä.

Seisoin valkoisessa pitsipuserossa ja valkoisissa leveälahkeisissa housuissa sairaalan käytävällä. Ilmassa haisi desinfiointiaine ja vanhuus. Kädessäni roikkui pahvikassi. Nostin käteni koputtaakseni, mutta jähmetyin kesken liikkeen, kuuntelin ääniä sisältä. Televisiossa pyöri urheiluruutu. Aina kun isäni avasi television, siellä pyöri urheiluruutu.

Puolisoni olisi halunnut lähteä mukaan, mutta minä halusin mennä yksin. Tiedän, ettei se ollut reilua, ei ollut reilua sulkea toista ulos vain muutamia tunteja avioliittoon astumisen jälkeen, mutta minä en halunnut huoneeseen ketään.

Isä oli aina erilainen, jos huoneeseen astui lisäkseni joku muu.

Koputin hiljaa oveen, mutta vain näön vuoksi. En odottanut vastausta ennen kuin avasin oven. Siinä minun isäni oli: harmaansinisissä lakanoissa loisteputkivalon alla letkut kiinni käsivarsissaan. En osannut sanoa mitään, ajatuskin siitä, että minun pitäisi joskus luopua hänestä sai hengitykseni salpautumaan.

Laskin paperikassin sängylle.

Isä sanoi: ”Mitäs pirtula? Meetkö pian uudelleen naimisiin, niin mäkin pääsen paikalle?”

Vilkaisin isän nimetöntä. Siellä se oli, ohut kultainen rengas, jonka aika oli kaivanut syvälle ihoon. Nostin housut kassista ja viikkasin ne käsissäni. ”Nämä ovat sun”, sanoin.

Isä vilkaisi niitä äkkiä. ”Punaiset. Tuskinpa.”

”Mä otin nämä mukaan, kun muutin pois kotoa.”

Sanoin edelleen kodiksi taloa, jossa isäkään ei ollut asunut vuosiin.

”Sinunhan ne sitten ovat”, isä sanoi.

Pidin housuja käsissäni, en tiennyt mitä tehdä niille. Tungin ne takaisin paperikassiin, jossa käteeni osuu muovipakkaus.

”Amerikkalaisissa elokuvissa potilaille tuodaan aina viinirypäleitä”, sanoin ja tuijotin kassin sisään. ”Mutta mä ajattelin, ettet sä välittäisi niistä.”

Nostin kassista läpinäkyvän muovipakkauksen kevytmeesturssia.

”Mutta nyt kun ajattelen, niin ei sydänkohtauksen jälkeen varmaan saa syödä meeturssia”, minä jatkoin ja soimasin itseäni mielessäni typeryydestä. ”Vaikka tää onkin kevyttä.”

Isän kasvoille nousi hymy: ”Kai sitä aina yhden voi ottaa.”

Hän ojensi kätensä kohti meetursteja, mutta huomasi matkalla sormuksen vasemmassa nimettömässäni. Hän tarttui käteeni: ”Kaunis sormus. Onnea nyt vielä.”

Me olimme hiljaa, isä piti minua kädestä, ja jos olisin uskaltanut kääntää katseeni hänen silmiinsä, olisin nähnyt niissä kyneleitä.

Kun isä sitten avasi makkarapaketin, ääni kuulosti siltä kuin todellisuuteen olisi repäisty raitio. Se kaikui hiljaisessa, kalpeassa sairaalahuoneessa. Hän otti paketista ensimmäisen siivun, antoi sen minulle. Omansa hän rullasi sikariksi, laittoi suunpieleen hetkeksi ennen kuin hotkaisi suuhunsa.

Laskin paperikassin verkkareineen lattialle ja mietin sitä, kuinka meillä ei loppujen lopuksi ole muita perheitä kuin itse kokoamamme, sillä me rakennamme myös perheet, joihin synnymme.

Minä istuin isän viereen sängyn laidalle, hän nojasi tyynykasaan, istui pystyssä. Hetken katsoin meidän heijastuksiamme sairaalan ikkunasta enkä erottanut, kumpi oli kumpi. Näin vain tummat silmät, aatellisen nenän, korkeat poskipäät.